รายงานผลงานเรื่องเต็มการทดลองที่สิ้นสุด

---

๑. ชุดโครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนามันสำปะหลัง

๒. โครงการวิจัย : วิจัยและพัฒนาพันธุ์มันสำปะหลัง

กิจกรรม : วิจัยและพัฒนาพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อเก็บเกี่ยวอายุสั้น

กิจกรรมย่อย : การเปรียบเทียบพันธุ์มันสำปะหลัง

๓. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) : การเปรียบเทียบพันธุ์มันสำปะหลังเบื้องต้น : เพื่อเก็บเกี่ยวอายุสั้น (ลูกผสมปี ๒๕๕๕)

ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) : **Cassava** Preliminary Yield Trial : Early bulking varieties **(**๒๐๑๒ Hybrids)

๔. คณะผู้ดำเนินงาน

หัวหน้าการทดลอง : นางสาวกุสุมา รอดแผ้วพาล ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง

ผู้ร่วมงาน : นางจิณณจาร์ หาญเศรษฐสุข นายวิระศักดิ์ เทพจันทร์

นายยุทธจักร วงษ์วัฒนะ นางสุวลักษณ์ อะมะวัลย์

นายกุลชาต นาคจันทึก นายอดิศักดิ์ สายนภา

ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง

๕. บทคัดย่อ

การเปรียบเทียบพันธุ์มันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่อเก็บเกี่ยวอายุสั้น ในปี ๒๕๕๗/๕๘ ได้นำพันธุ์มาจากการคัดเลือกครั้งที่ ๒ (ปลูกแบบต้นต่อแถวของลูกผสมปี ๒๕๕๕) จำนวน ๘๒ พันธุ์ โดยใช้พันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ปลูกเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เก็บเกี่ยวเมื่ออายุครบ ๘ เดือน วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ ผลการทดลองพบว่า จากการพิจารณาคัดเลือกพันธุ์ โดยเปรียบเทียบลักษณะต่างๆ ที่สำคัญได้แก่ ผลผลิตหัวสด เปอร์เซ็นต์แป้ง ผลผลิตแป้ง ผลผลิตมันแห้ง ดัชนีเก็บเกี่ยว

รหัสการทดลอง ๐๑-๐๗-๕๔-๐๑-๐๒-๐๑-๑๑-๕๖

และลักษณะทรงต้น โดยเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐาน สามารถคัดเลือกไว้ได้ ๑๔ พันธุ์ ได้แก่ CMR๕๕-๐๘-๘ CMR๕๕-๐๙-๖ CMR๕๕-๐๙-๒๒ CMR๕๕-๑๒-๕๑ CMR๕๕-๒๐-๖๔ CMR๕๕-๓๖-๕๒ CMR๕๕-๓๘-๒ CMR๕๕-๔๖-๑๘ CMR๕๕-๔๖-๕๖ CMR๕๕-๗๔-๓ CMR๕๕-๑๒๕-๑ CMR๕๕-๑๔๗-๒๓ CMR๕๕-๑๕๔-๑๑๔ และ CMR๕๕-๑๕๘-๘๒ โดยมีน้ำหนักหัวสดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒.๐๓-๓.๕๖ กิโลกรัม มีเปอร์เซ็นต์แป้งอยู่ระหว่าง ๒๑.๓๐-๓๓.๑๐ เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตแป้งอยู่ระหว่าง ๐.๕๖-๑.๐๖ กิโลกรัมต่อต้น ผลผลิตมันแห้งอยู่ระหว่าง ๐.๘๓-๑.๔๓ กิโลกรัมต่อต้น ดัชนีเก็บเกี่ยวเฉลี่ยระหว่าง ๐.๕๙-๐.๗๘ และลักษณะทรงต้นอยู่ในระดับ ๑-๒ คะแนน ซึ่งจะได้นำไปปลูกคัดเลือกในขั้นตอนเปรียบเทียบมาตรฐานพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อเก็บเกี่ยวอายุสั้นในปี ๒๕๕๘/๕๙ ต่อไป

๖. คำนำ

ปัจจุบันเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในหลายพื้นที่มีความต้องการพันธุ์มันสำปะหลังที่สามารถเก็บเกี่ยวได้เร็วขึ้น เพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน เช่น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาหัวเน่าในพื้นที่ปลูกที่เป็นที่ลุ่มมีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝน เพื่อใช้เป็นพืชหมุนเวียนเพื่อลดปัญหาการระบาดของโรคและแมลงที่รุนแรงขึ้น เพื่อเป็นรายได้เสริมหลังการเก็บเกี่ยวข้าวในพื้นที่นาบางท้องที่ หรือต้องการมีรายได้เร็วขึ้นเนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การพัฒนาพันธุ์ที่สะสมแป้งได้เร็วและสามารถเก็บเกี่ยวได้ที่อายุไม่เกิน ๘ เดือน เพื่อรองรับความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวจึงมีความจำเป็น

การเปรียบเทียบพันธุ์มันสำปะหลังเบื้องต้นเพื่ออายุเก็บเกี่ยวสั้น เป็นขั้นตอนของการปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลัง ที่ต่อเนื่องมาจากการคัดเลือกพันธุ์ครั้งที่ ๒ ซึ่งปลูกคัดเลือกพันธุ์แบบต้นต่อแถว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดเลือกให้ได้พันธุ์ที่ดีกว่าพันธุ์มาตรฐานที่มีอยู่ในปัจจุบันเมื่อเก็บเกี่ยวที่อายุไม่เกิน ๘ เดือน

๗. วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์
    ๑. มันสำปะหลังพันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกครั้งที่ ๒ (ลูกผสมปี ๒๕๕๕) จำนวน ๘๒ พันธุ์
    ๒. มันสำปะหลังพันธุ์มาตรฐาน ๒ พันธุ์ คือ พันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ เพื่อเป็นพันธุ์เปรียบเทียบ
    ๓. เครื่องวัดเปอร์เซ็นต์แป้ง แบบ Reimann Scale
    ๔. ปุ๋ยเคมีเกรด ๑๕-๗-๑๘
    ๕. สารเคมีกำจัดโรค แมลง และวัชพืช
- วิธีการ
    วางแผนการทดลองแบบ RCB ทำ ๒ ซ้ำ ขนาดแปลงย่อย ๕x๘เมตร เก็บเกี่ยวพื้นที่ ๓x๖.๔ เมตร

กรรมวิธี : ปลูกมันสำปะหลังพันธุ์ต่าง ๆ จำนวน ๘๒ พันธุ์ และมีพันธุ์มาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบ ๒ พันธุ์ คือ ระยอง ๕ และระยอง ๙ เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ ๘ เดือน บันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ผลทางสถิติ

วิธีปฏิบัติการทดลอง : ปลูกมันสำปะหลังพันธุ์คัดเลือกจำนวน ๘๒ พันธุ์ พร้อมพันธุ์มาตรฐานที่ใช้เปรียบเทียบจำนวน ๒ พันธุ์ วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ โดยใช้ระยะปลูก ๐.๘๐x๑.๐๐ เมตร ใส่ปุ๋ยเคมีเกรด ๑๕-๗-๑๘ อัตรา ๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อมันสำปะหลังอายุ ๑.๕ เดือน โดยใส่ ๒ ข้างลำต้นบริเวณชายพุ่มใบ แล้วพรวนดินกลบ กำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน และใช้สารกำจัดวัชพืชตามความจำเป็น เก็บเกี่ยวผลผลิตเมื่ออายุครบ ๘ เดือน วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘ โดยเก็บเกี่ยวเฉพาะ ๓ แถวกลาง และเว้นแถวริมโดยรอบ วัดการเจริญเติบโต ผลผลิต เปอร์เซ็นต์แป้ง และคัดเลือกพันธุ์

การบันทึกข้อมูล : บันทึกข้อมูล การเจริญเติบโต ความสูง จำนวนต้นเก็บเกี่ยว น้ำหนักหัวสด น้ำหนักต้น ใบและเหง้า ค่าดัชนีเก็บเกี่ยว (harvest index) เปอร์เซ็นต์แป้ง ผลผลิตแป้ง ผลผลิตมันแห้ง และประเมินลักษณะทรงต้น โดยประเมินเบื้องต้นอย่างง่ายด้วยสายตาโดยการให้คะแนน ดังนี้

ทรงต้น : ๑ = ไม่แตกกิ่ง ต้นตรง

๒ = แตกกิ่งบ้างเล็กน้อย โดยแตก ๑ ชั้น แต่มีระดับการแตกกิ่งสูง คือ ด้านปลายบน

๓ = แตกกิ่งปานกลาง คือ แตกกิ่ง๑ ชั้น แต่มีระดับการแตกกิ่งประมาณกึ่งกลางความสูงหรือต่ำกว่า

๔ = แตกกิ่งค่อนข้างมาก คือ แตกกิ่งมากกว่า ๑ ชั้น แต่มุมการแตกกิ่งแคบ

๕ = แตกกิ่งมาก คือ แตกกิ่งมากกว่า ๑ ชั้น และมุมการแตกกิ่งกว้าง

- เวลาและสถานที่ เริ่มต้น ตุลาคม ๒๕๕๖ สิ้นสุด กรกฎาคม ๒๕๕๘
ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.ระยอง

๘. ผลการทดลองและวิจารณ์

เมื่อนำพันธุ์มันสำปะหลังที่ผ่านการคัดเลือกครั้งที่ ๒ จำนวน ๘๒ พันธุ์ นำมาปลูกเปรียบเทียบเบื้องต้น โดยมีพันธุ์มาตรฐานที่ใช้ตรวจสอบ คือ พันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ ผลการทดลอง พบว่า สามารถคัดเลือกพันธุ์ ได้จำนวน ๑๔ พันธุ์ ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ การให้ผลผลิต เปอร์เซ็นต์แป้ง ผลผลิตแป้งต่อต้น ผลผลิตมันแห้งต่อต้น ดัชนีเก็บเกี่ยว และลักษณะทรงต้น เมื่อเก็บเกี่ยวที่อายุ ๘ เดือน สูงกว่า/ใกล้เคียงกับพันธุ์มาตรฐาน ดังแสดงในตารางที่ ๑

<u>ผลผลิตหัวสด</u> พันธุ์ CMR๕๕-๑๒๕-๑ ให้ผลผลิตหัวสดสูงสุด ๓.๕๖ กิโลกรัมต่อต้น รองลงมาเป็นพันธุ์ CMR๕๕-๑๕๘-๘๒ CMR๕๕-๓๖-๕๒ และ CMR๕๕-๑๒-๕๑ ให้ผลผลิตหัวสด ๓.๔๕ ๓.๒๒ และ ๓.๒๑ กิโลกรัมต่อต้น ตามลำดับ ส่วนพันธุ์ที่เหลืออยู่ระหว่าง ๒.๐๓-๓.๐๒ กิโลกรัมต่อต้น เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐาน พันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ พบว่า ให้ผลผลิตหัวสด ๒.๑๓ และ ๒.๑๕ กิโลกรัมต่อต้น

เปอร์เซ็นต์แป้ง พันธุ์ CMR๕๕-๔๖-๕๖ ให้เปอร์เซ็นต์แป้งสูงสุด คือ ๓๓.๑๐ เปอร์เซ็นต์ รองลงมาเป็นพันธุ์ CMR๕๕-๑๒๕-๑ CMR๕๕-๑๕๘-๘๒ และ CMR๕๕-๔๖-๑๘ ให้เปอร์เซ็นต์แป้ง ๓๐.๗๐ ๓๐.๕๕ และ ๒๙.๙๕ เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ส่วนพันธุ์ที่เหลืออยู่ระหว่าง ๒๑.๓๐-๒๙.๗๕เปอร์เซ็นต์ เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐาน พันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ พบว่า ให้เปอร์เซ็นต์แป้ง ๒๒.๒๕ และ ๓๑.๑๒เปอร์เซ็นต์

ผลผลิตแป้ง พันธุ์ CMR๕๕-๑๒-๕๑ ให้ผลผลิตแป้งสูงสุด ๑.๐๖ กิโลกรัมต่อต้น รองลงมาเป็นพันธุ์ CMR๕๕-๓๘-๒ CMR๕๕-๔๖-๑๘ และ CMR๕๕-๐๙-๖ ให้ผลผลิตแป้ง ๐.๙๑ ๐.๘๙ และ ๐.๘๙ กิโลกรัมต่อต้น ตามลำดับ ส่วนพันธุ์ที่เหลืออยู่ระหว่าง ๐.๕๖-๐.๘๘ กิโลกรัมต่อต้น เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐานพันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ พบว่า ให้ผลผลิตแป้ง ๐.๔๘ และ ๐.๖๗ กิโลกรัมต่อต้น

ผลผลิตมันแห้ง พันธุ์ CMR๕๕-๑๒๕-๑ ให้ผลผลิตมันแห้งสูงสุด ๑.๔๓๐ กิโลกรัมต่อต้น รองลงมาเป็นพันธุ์CMR๕๕-๓๖-๕๒ CMR๕๕-๑๒-๕๑ CMR๕๕-๗๔-๓ และ CMR๕๕-๑๔๗-๒๓ ให้ผลผลิตมันแห้ง ๑.๒๕๕ ๑.๒๓๕ ๑.๒๐๕ และ ๑.๑๙๐ กิโลกรัมต่อต้น ตามลำดับ ส่วนพันธุ์ที่เหลืออยู่ระหว่าง ๐.๘๒๕-๑.๑๗๐ กิโลกรัมต่อต้น เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐานพันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ พบว่า ให้ผลผลิตมันแห้ง ๐.๗๕๐ และ ๐.๘๘๐ กิโลกรัมต่อต้น

ดัชนีเก็บเกี่ยว พันธุ์ CMR๕๕-๑๕๘-๘๒ ให้ค่าดัชนีเก็บเกี่ยวสูงสุด ๐.๗๘ รองลงมาเป็นพันธุ์ CMR๕๕-๑๒-๕๑ CMR๕๕-๔๖-๕๖ และ CMR๕๕-๓๘-๒ ให้ค่าดัชนีเก็บเกี่ยว ๐.๗๔ ๐.๗๓ และ ๐.๗๑ ตามลำดับ ส่วนพันธุ์ที่เหลืออยู่ระหว่าง ๐.๕๙-๐.๖๙ เมื่อเปรียบเทียบกับพันธุ์มาตรฐานพันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ พบว่า ให้ค่าดัชนีเก็บเกี่ยว ๐.๗๑ และ ๐.๖๙

ลักษณะทรงต้น (plant type) พบว่า มีอยู่ ๙ พันธุ์ ที่ได้คะแนน ๑ เท่ากับพันธุ์มาตรฐานพันธุ์ระยอง ๙ ซึ่งมีลักษณะทรงต้นตั้งตรงไม่แตกกิ่ง และมี ๕ พันธุ์ที่ได้คะแนน ๒ คือ มีการแตกกิ่งเล็กน้อยและระดับที่แตกกิ่งอยู่สูงหรือสูงกว่ากึ่งหนึ่งของต้นเช่นเดียวกับพันธุ์ระยอง ๕

๙. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

จากการนำพันธุ์มันสำปะหลังจำนวน ๘๒ พันธุ์ ซึ่งเป็นลูกผสมปี ๒๕๕๕ มาเปรียบเทียบเบื้องต้นเพื่อเก็บเกี่ยวอายุสั้น ในปี ๒๕๕๗/๕๘ โดยใช้พันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ เป็นพันธุ์เปรียบเทียบ ปลูกทดลองที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ ๘ เดือน จากผลการทดลองได้ทำการคัดเลือกไว้ได้จำนวน ๑๔ พันธุ์ ได้แก่ CMR๕๕-๐๘-๘ CMR๕๕-๐๙-๖ CMR๕๕-๐๙-๒๒ CMR๕๕-๑๒-๕๑ CMR๕๕-๒๐-๖๔ CMR๕๕-๓๖-๕๒ CMR๕๕-๓๘-๒ CMR๕๕-๔๖-๑๘ CMR๕๕-๔๖-๕๖ CMR๕๕-๗๔-๓ CMR๕๕-๑๒๕-๑ CMR๕๕-๑๔๗-๒๓ CMR๕๕-๑๕๔-๑๑๔ และ CMR๕๕-๑๕๘-๘๒ โดยให้น้ำหนักหัวสดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๒.๐๓-๓.๕๖ กิโลกรัมต่อต้น มีเปอร์เซ็นต์แป้งอยู่ระหว่าง ๒๑.๓๐-๓๓.๑๐ เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตแป้งอยู่ระหว่าง ๐.๕๖-๑.๐๖ กิโลกรัมต่อต้น ผลผลิตมันแห้งอยู่ระหว่าง ๐.๘๓-๑.๔๓ กิโลกรัมต่อต้น ดัชนีเก็บเกี่ยวเฉลี่ยระหว่าง ๐.๕๙-๐.๗๘ และลักษณะ

ทรงต้นอยู่ในระดับ ๑-๒ คะแนน ในขณะที่พันธุ์มาตรฐานพันธุ์ระยอง ๕ และระยอง ๙ ให้น้ำหนักหัวสดเฉลี่ยต่อระหว่าง ๒.๑๓-๒.๑๕ กิโลกรัมต่อต้น เปอร์เซ็นต์แป้งระหว่าง ๒๒.๒๕-๓๑.๑๒ เปอร์เซ็นต์ ผลผลิตแป้งเฉลี่ยระหว่าง ๐.๔๘-๐.๖๗ กิโลกรัมต่อต้น ผลผลิตมันแห้งเฉลี่ยระหว่าง ๐.๗๕-๐.๘๘ กิโลกรัมต่อต้น ดัชนีเก็บเกี่ยวเฉลี่ยระหว่าง ๐.๖๙-๐.๗๑ และลักษณะทรงต้นอยู่ในระดับ ๑-๒ คะแนน

๑๐.การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

นำพันธุ์ที่คัดเลือกได้เข้าเปรียบเทียบมาตรฐานพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อเก็บเกี่ยวอายุสั้นในปี ๒๕๕๘/๕๙ ซึ่งเป็นขั้นตอนต่อไปของการปรับปรุงพันธุ์มันสำปะหลัง

ตารางที่ ๑ ผลผลิตหัวสด ผลผลิตมันแห้ง เปอร์เซ็นต์แป้ง ผลผลิตแป้ง ดัชนีเก็บเกี่ยว และ ลักษณะทรงต้น ของพันธุ์มันสำปะหลัง ในการเปรียบเทียบพันธุ์มันสำปะหลังเบื้องต้น : เพื่อเก็บเกี่ยวอายุสั้น (ลูกผสมปี ๒๕๕๕) ณ ศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง ปี ๒๕๕๗/๕๘

ปลูก : วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เก็บเกี่ยว : วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๘

ลำดับที่	พันธุ์	ผลผลิต (กิโลกรัม/ต้น)		เปอร์เซ็นต์แป้ง	ผลผลิตแป้ง (กิโลกรัม/ต้น)	H.I.	ลักษณะทรงต้น
		หัวสด	มันแห้ง				
๑	CMR๕๕-๐๘-๘	๒.๐๓	๐.๘๒๕	๓๐.๗๐$^{a-f}$	๐.๖๒	๐.๖๘$^{a-l}$	๑
๒	CMR๕๕-๐๙-๖	๒.๐๖	๐.๘๓๕	๓๐.๕๕$^{a-f}$	๐.๖๓	๐.๖๓$^{g-q}$	๑
๓	CMR๕๕-๐๙-๒๒	๒.๘๐	๑.๐๘๐	๒๗.๕๐$^{a-l}$	๐.๗๗	๐.๖๙$^{a-l}$	๑
๔	CMR๕๕-๑๒-๕๑	๓.๒๑	๑.๒๓๕	๒๗.๕๕$^{a-l}$	๐.๘๙	๐.๗๔$^{a-h}$	๑
๕	CMR๕๕-๒๐-๖๔	๒.๗๖	๑.๐๙๕	๒๙.๔๐$^{a-h}$	๐.๘๑	๐.๖๔$^{e-p}$	๑
๖	CMR๕๕-๓๖-๕๒	๓.๒๒	๑.๒๕๕	๒๘.๕๕$^{a-k}$	๐.๙๑	๐.๖๔$^{e-p}$	๑
๗	CMR๕๕-๓๘-๒	๒.๗๙	๑.๑๐๐	๒๘.๘๕$^{a-j}$	๐.๘๐	๐.๗๑$^{a-k}$	๑
๘	CMR๕๕-๔๖-๑๘	๒.๒๙	๐.๘๓๕	๒๔.๕๕$^{c-q}$	๐.๕๖	๐.๕๙$^{k-q}$	๒
๙	CMR๕๕-๔๖-๕๖	๒.๗๙	๑.๐๘๐	๓๓.๑๐^{a}	๐.๘๔	๐.๗๓$^{a-i}$	๒
๑๐	CMR๕๕-๗๔-๓	๓.๐๒	๑.๒๐๕	๒๙.๕๐$^{a-h}$	๐.๘๙	๐.๖๙$^{a-l}$	๑
๑๑	CMR๕๕-๑๒๕-๑	๓.๕๖	๑.๔๓๐	๒๙.๗๕$^{a-g}$	๑.๐๖	๐.๖๖$^{c-o}$	๒
๑๒	CMR๕๕-๑๔๗-๒๓	๒.๙๙	๑.๑๙๐	๒๙.๙๕$^{a-g}$	๐.๘๘	๐.๖๘$^{a-l}$	๒
๑๓	CMR๕๕-๑๕๔-๑๑๔	๒.๙๔	๑.๑๒๕	๒๗.๗๕$^{a-l}$	๐.๘๑	๐.๕๙$^{a-q}$	๒
๑๔	CMR๕๕-๑๕๘-๘๒	๓.๔๕	๑.๑๗๐	๒๑.๓๐$^{l-r}$	๐.๗๓	๐.๗๘^{a}	๑
๑๕	ระยอง ๕	๒.๑๓	๐.๗๕๐	๒๒.๒๕$^{i-r}$	๐.๔๘	๐.๗๑$^{a-k}$	๒
๑๖	ระยอง ๙	๒.๑๕	๐.๘๘๐	๓๑.๑๒$^{a-e}$	๐.๖๗	๐.๖๙$^{a-l}$	๑
	MEAN	๒.๓๗	๐.๙๐	๒๖.๒๔	๐.๖๓	๐.๖๖	
	F-TEST	ns	ns	**	ns	**	
	cv (%)	๓๖.๓๘	๓๖.๔๑	๑๑.๘๘	๓๖.๘๒	๗.๙๖	

ค่าเฉลี่ยในสดมภ์เดียวกันที่มีตัวอักษรเหมือนกันไม่แตกต่างกันทางสถิติ โดยใช้วิธี LSD

ns = ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

** = แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๙ %